

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

M 2 3 2 5 0 1 2 2

JESENSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

==== Izpitna pola 2 ====

Obča geografija – Geografija Slovenije

Torek, 29. avgust 2023 / 90 minut

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Izpitni poli je priložena barvna priloga.*

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani).

Izpitna pola vsebuje 25 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v izpitno polo v za to predvideni prostor znotraj okvirja.

Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani (1–16), od tega 2 prazni.

Barvna priloga ima 4 strani (17–20).

Obča

1. Imenujte gospodarski panogi, ki sta lahko prizadeti ob nesreči, prikazani na sliki 8 v barvni prilogi.

1 _____

2 _____

(2 točki)

2. Pod vsakim besedilom napišite energijski vir, ki je opisan.

Obnovljivi vir energije dolgoročno predstavlja velik potencial za proizvodnjo energije. Bolj intenzivno ga izrabljajo v zadnjem desetletju. Je čist, obnovljiv vir energije, ki ima majhen vpliv na okolje. Največji potencial za njegovo izkoriščanje je na območjih stalnega visokega zračnega tlaka.

Energijski vir: _____

Proizvodnja elektrike je najbolj smotrna v bližini tega vira. Ne obstaja veliko primernih lokacij za izkoriščanje teh zelo velikih zalog energije, ki nastaja in je shranjena v notranjosti Zemlje. Možnost uporabe te vrste energije je odvisna od temperature vode.

Energijski vir: _____

(2 točki)

3. Opišite dve možni posledici v besedilu opisane gospodarske dejavnosti na pokrajino v bolivijskih Andih.

Po nekaterih ocenah je visoko v bolivijskih Andih sedemdeset odstotkov vseh svetovnih zalog litija. Do koder sega pogled, se sijoča belina največjega slanišča na svetu preliva z nežno modrino ostro čistega zraka visokogorske puščave sredi bolivijskih Andov. Podoba Salar de Uyuniya, ene največjih naravnih znamenitosti našega planeta, na jasen dan od daleč deluje kot velikanska fatamorgana. Od blizu – kot čudež. Morda ne bo več dolgo tako. Delavci z debelimi svedri vrtajo v sol in mineralno tvarino pod njo, kjer je, ujet med velikimi količinami magnezija in kalija, litij – glavno gonilo baterij vseh elektronskih naprav, ključno gonilo 21. stoletja.

Kaj bo »belo zlato« prineslo Boliviji?

Naravna bogastva, ki so bila vedno prekletstvo bolivijskega prebivalstva, bi morala končno postati njegova velika prednost in moč; jedro gospodarstva in socialnih programov. A za zdaj se to – razen nekaj osamljenih primerov – še ni zgodilo.

(Prirejeno po: <https://old.delo.si/sobotna/odprte-zile-bolivije-litij-nafta-21-stoletja-2html>. Pridobljeno: 18. 3. 2021.)

1 _____

2 _____

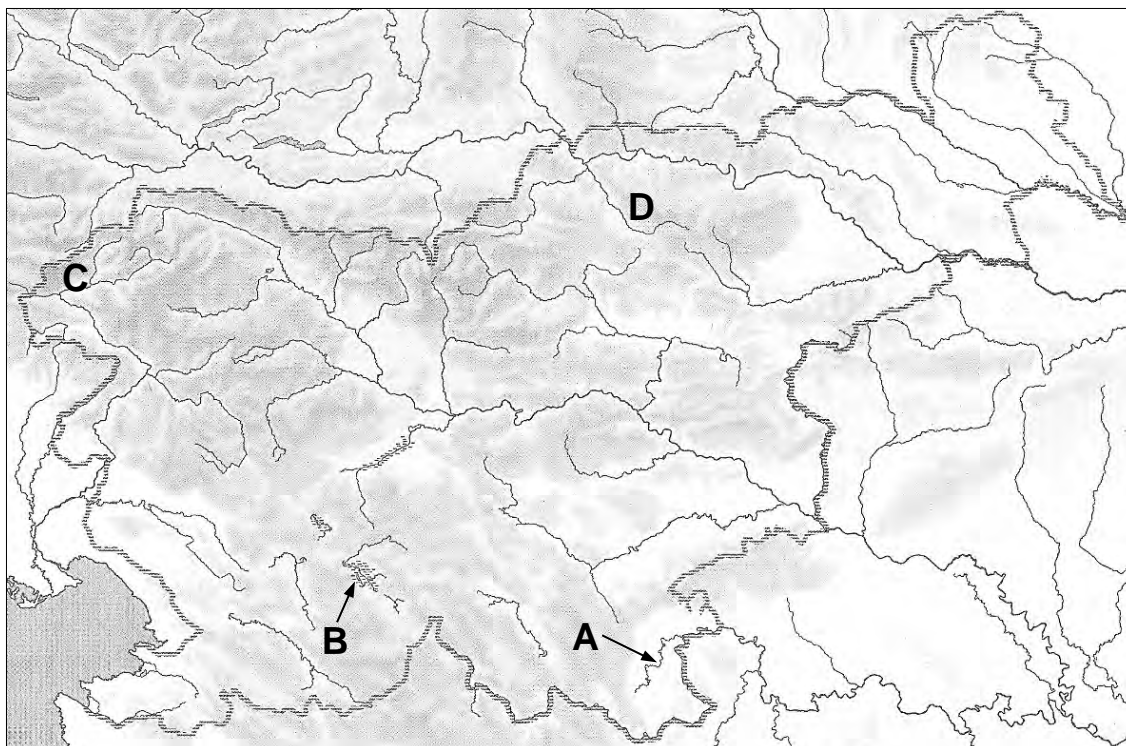
(2 točki)

Slovenija 1

6. S pomočjo slike 1 dopolnite povedi.

Slika 1

(Prirejeno po: Senegačnik, J., 2008: Slovenija 1: geografija za 3. letnik gimnazij. Delovni zvezek, str. 32. Modrijan. Ljubljana)

Reka, ki je na sliki 1 označena s črko A, teče v porečju _____.

Jezero, ki je na sliki 1 označeno s črko B, je _____ nastanka.

(2 točki)

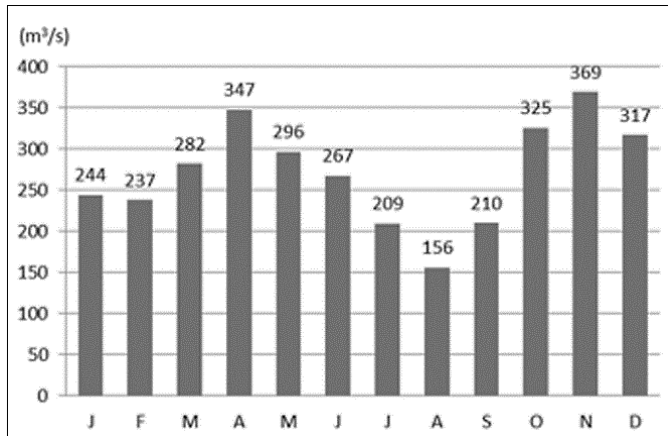
7. Obkrožite črki pred dvema pravilnima trditvama.

- A Slanost slovenskega morja je pod svetovnim povprečjem.
- B Onesnaženost slovenskih rek se zmanjšuje.
- C Večina slovenskih jezer je nastala zaradi posegov ljudi v okolje.
- D Gostota rek in potokov je v flišnih pokrajinah večja, kot je na ravninah in v kotlinah Slovenije.
- E Reke, ki izvirajo v Obpanonskih pokrajinah, imajo največji pretok poleti.

(2 točki)

8. Hidrogram na sliki 2 prikazuje rečni režim ene izmed slovenskih rek. Obkrožite območje v Sloveniji, kjer ima reka prikazan rečni režim, in ta rečni režim imenujte.

Slika 2

(Vir: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/a/aa/..._hidrogram.png/350px-..._hidrogram.png. Pridobljeno: 18. 3. 2021.)

OBMOČJE: severozahod   severovzhod   jugozahod   jugovzhod

Rečni režim: _____

(2 točki)

9. Na sliki 3 so s črkami označena porečja večjih slovenskih rek. Pojasnite, zakaj so nekatere razvodnice na sliki 3 označene s prekinjeno črto.

Slika 3

(Vir: Brinovec, S., in drugi, 2006: Geografija. Zbirka maturitetnih nalog 1999–2005, str. 236. Državni izpitni center. Ljubljana)

(2 točki)

10. V krajše, vsebinsko smiselno besedilo povežite vse naštete pojme: mokrišče, poplave, odnos do okolja, melioracije.

(2 točki)

Slovenija 2

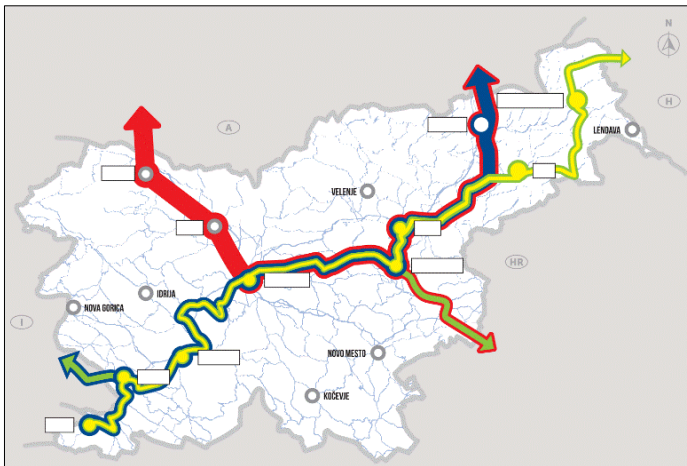
11. Napišite vejo obče geografije, v katero spadata geografija turizma in geografija prometa, ter vejo geografije, ki proučuje promet in turizem z vsemi geografskimi dejavniki v določeni pokrajini.

Veja obče geografije: _____

Veja geografije: _____

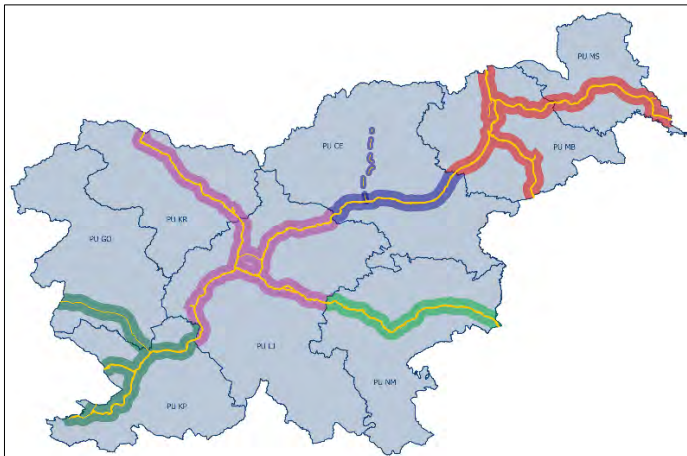
(2 točki)

12. Sliki 4 in 5 prikazujeta prometno omrežje v Sloveniji. Napišite številko slike, ki prikazuje avtocestno omrežje, in imenujte panevropski prometni koridor, po katerem poteka avtocesta, ki povezuje obalo s severovzhodnim delom države.

Slika 4

(Prirejeno po: <https://www.gov.si teme/...-infrastruktura/>. Pridobljeno: 11. 3. 2021.)

Slika 5

(Prirejeno po: <https://www.....si/o-slovenski-.../organiziranost/...-uprava/uprava-....> Pridobljeno: 11. 3. 2021.)

Številka slike: _____

Prometni koridor: _____

(2 točki)

13. Dopolnite povedi tako, da imenujete naselji.

Od železniške proge, ki povezuje Maribor in Koper, se proti Madžarski proga odcepi v

_____.

Če se iz Celja z vlakom peljemo proti Ljubljani, se proti Zagrebu proga odcepi v

_____.

(2 točki)

14. Na sliki 1 v nalogi 6 sta s črkama C in D označena dva slovenska turistična kraja s smučarsko tradicijo. Napišite črko kraja, ki ima boljše naravne pogoje za smučarski turizem, in pojasnite svojo odločitev.

Črka kraja: _____

Pojasnitev: _____

_____

_____

(2 točki)

15. Pojasnite vpliv pandemije covid-19 na ekološke posledice turizma v Sloveniji v letu 2020.

_____

_____

_____

(2 točki)

Slovenija – pokrajine 1

16. Med naštetimi geografskimi imeni obkrožite dve, ki nista planoti.

Vrata   Pokljuka   Komna   Triglav   Velika planina

(2 točki)

17. Pri vsaki trditvi obkrožite ime jezera, ki ga trditev opisuje.
Če trditev velja za obe jezери, obkrožite obe imeni.

Ker je pretočno, je manj onesnaženo.

Blejsko jezero   Bohinjsko jezero

Nastalo je za čelno moreno po umiku ledenika.

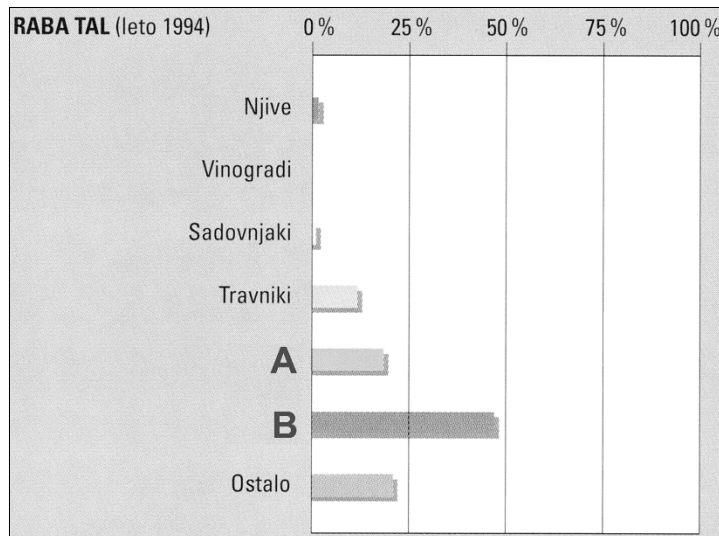
Blejsko jezero   Bohinjsko jezero

Zaradi termalnih vrelcev se je turizem razvil prej.

Blejsko jezero   Bohinjsko jezero

(2 točki)

18. S pomočjo slike 6 k črkama A in B napišite ustrezno rabo tal (zemljiško kategorijo) v Julijskih Alpah. Napišite obliko kmetijstva, ki je značilna za Julijske Alpe.

Slika 6

(Prirejeno po: Perko, D. (ur.), in drugi, 1998: Slovenija: pokrajine in ljudje, str. 69. Mladinska knjiga. Ljubljana)

Raba tal (zemljiška kategorija) A: _____, B: _____

Oblika kmetijstva: _____

(2 točki)

19. Slika 10 v barvni prilogi prikazuje del Karavank z značilno alpsko slemenitvijo. Obkrožite stran neba, s katere je posneta fotografija, in imenujte kamnino, ki gradi najvišje vrhove na sliki.

STRAN NEBA: vzhod   zahod   sever   jug

Kamnina: _____

(2 točki)

20. S pomočjo slike 11 v barvni prilogi imenujte dolino v zahodnem delu Triglavskega narodnega parka, kjer je največ počitniških domov. Pojasnite vzrok za naraščanje števila prebivalcev v naseljih na severnem in severovzhodnem obrobju Triglavskega narodnega parka v primerjavi z naselji znotraj parka.

Dolina: _____

Pojasnitev: _____

_____

_____

(2 točki)

Slovenija – **pokrajine 2**

21. Imenujte reko, ki je na sliki 12 v barvni prilogi označena s črko A, in eno od pokrajin Obpanonske Slovenije, kjer so pomembne zaloge podtalnice.

A (reka): _____

Pokrajina: _____

(2 točki)

22. Pred vsako trditvijo napišite črko S, če opisuje Slovenske gorice, oziroma črko P, če opisuje Pomursko ravnino.

_____ Pokrajino sestavljajo večinoma slabo sprijeti terciarni sedimenti.

_____ Je ena najmanj gozdnatih pokrajin s približno 10 % njivskih površin Slovenije.

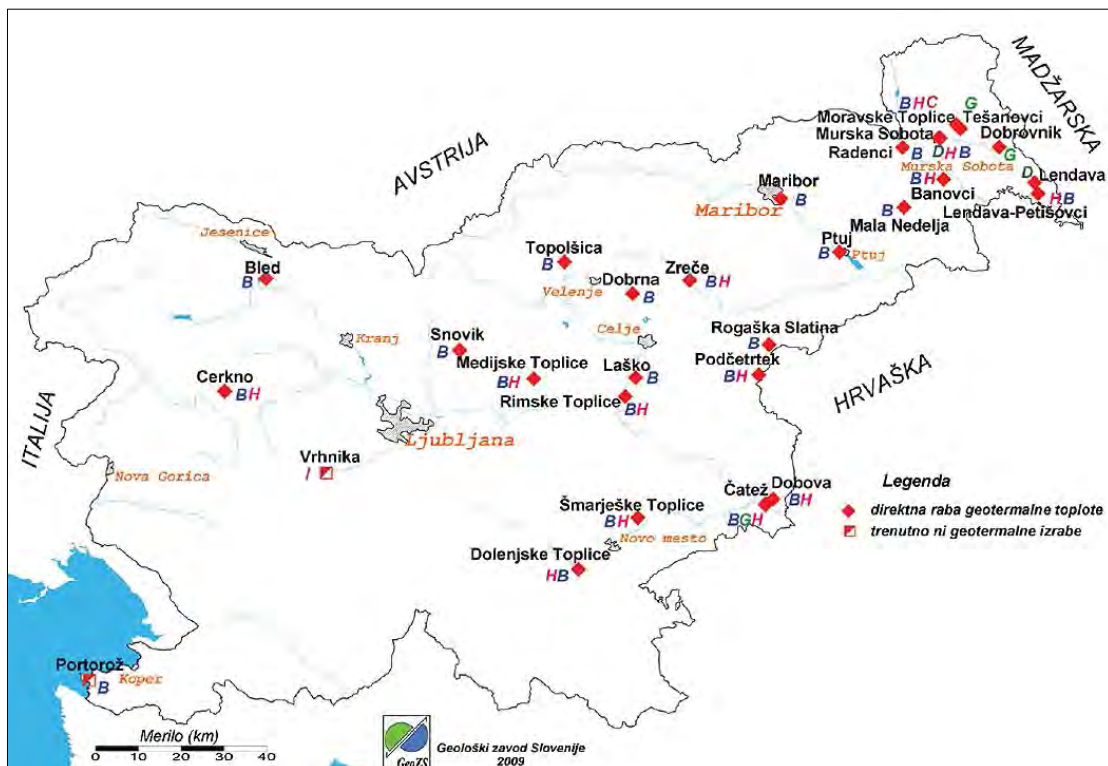
_____ V preteklosti je bila v pokrajini dobro razvita tekstilna industrija.

_____ Strugi največjih rek sta močno regulirani.

(2 točki)

23. V Obpanonskih pokrajinah je več mineralnih in termalnih vrelcev, ki se pogosto uporabljajo za kopanje in plavanje v zdraviliškem turizmu. Opišite še dva primera rabe teh izvirov, katerih lokacije so prikazane na sliki 7.

Slika 7

(Prirejeno po: Izkoriščanje geotermalne energije v Sloveniji.
<https://sites.google.com/site/> Pridobljeno: 3. 3. 2021.)

- 1 _____
- 2 _____

(2 točki)

24. Sliki 13 in 14 v barvni prilogi prikazujeta dve osnovni reliefni obliki v Obpanonskih pokrajinah. Napišite prevladujočo kamnino v pokrajini, ki je prikazana na sliki 13, in pojasnite, zakaj v tej pokrajini, v primerjavi s pokrajino na sliki 14, ni vinogradov.

Kamnina (pokrajina na sliki 13): _____

Pojasnitev: _____

_____

_____

(2 točki)

25. Z opisom vzroka in posledice pojasnite starostno sestavo prebivalstva Goriškega.

(2 točki)

Barvna priloga (k Izpitni poli 2)

Slika 8: Razlitje nafte

(Vir: facka.si/gradiva/geo/amerika/7gospodarstvo/Exxon_Valdez.html. Pridobljeno: 20. 1. 2021.)

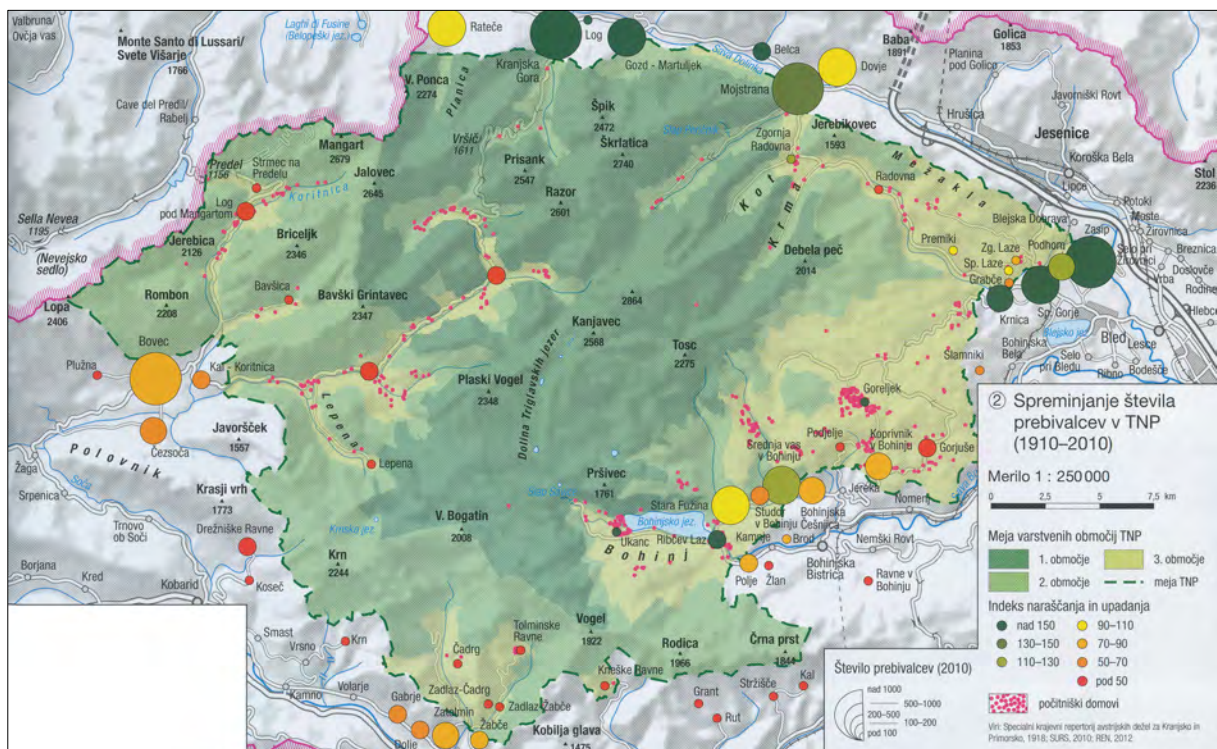
Slika 9

(Vir: <http://eko-generacija.org/wp-content/uploads.jpg>. Pridobljeno: 21. 1. 2021.)

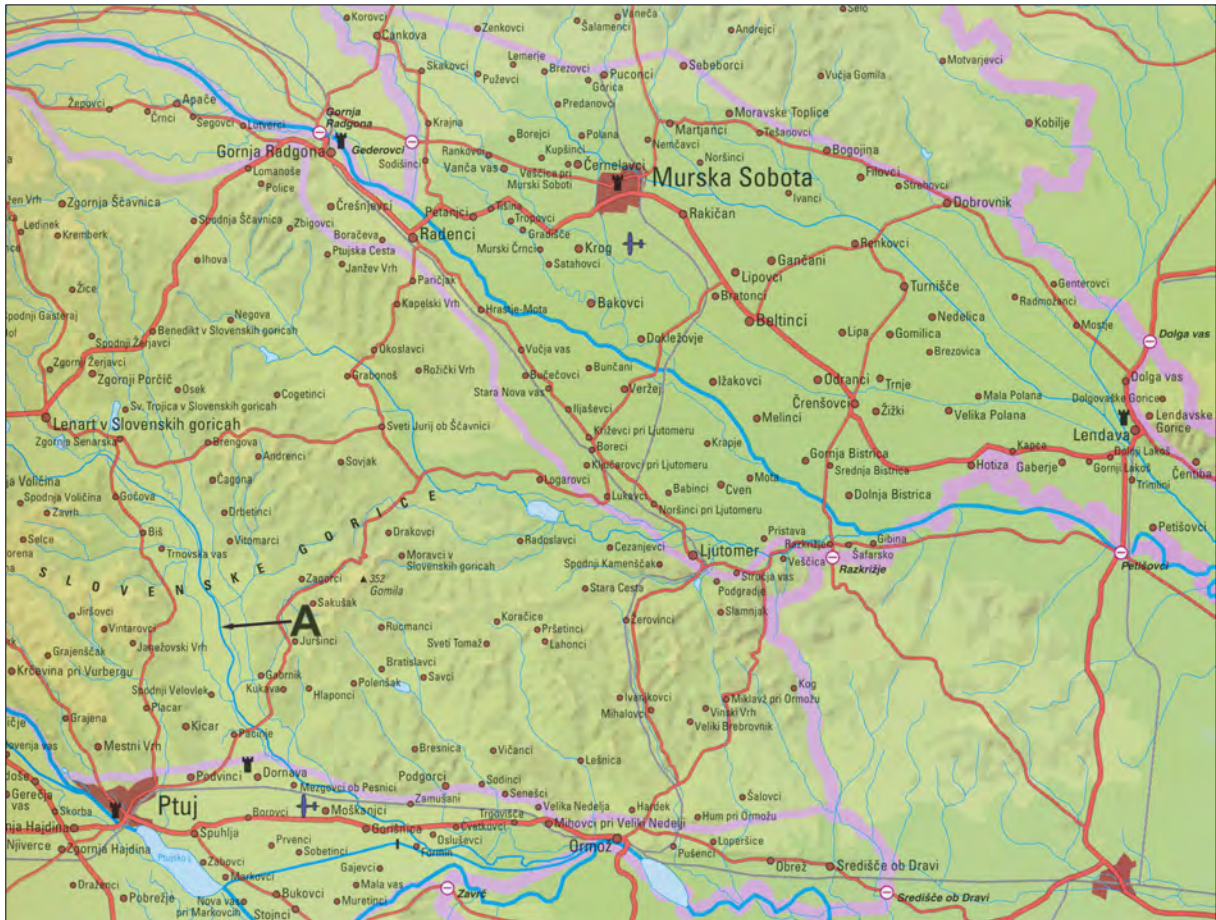
Slika 10

(Vir: <http://www.lepote-slovenije.si/wp-content/uploads/2019/02/karavanke-750x445.jpg>. Pridobljeno: 6. 3. 2021.)

Slika 11

(Prirejeno po: Natek, K., in drugi, 2018: Atlas Slovenije za osnovne in srednje šole, str. 55. Mladinska knjiga. Ljubljana)

Slika 12

(Prirejeno po: Perko, D. (ur.), in drugi, 1998: Slovenija: pokrajine in ljudje, str. 581. Mladinska knjiga. Ljubljana)

